

POVĚST O ŽEBRÁKOVI

Chodím si takhle po Lhotě a hledám, kde bych se dobře najedla, napila a možná něco nového dozvěděla. Veselé hlasy a cinkání skleniček mě přivádí k malé hospůdce. Vejdu dovnitř a posadím se k poslednímu volnému stolu. Je tu velmi živo a veselo. K mému stolu přichází pan hospodský se slovy: „Co to bude?“ Objednávám si sklenici vody a bramborové placky. Než se pan hospodský vrátí s mým objednaným občerstvením, pozoruji, co se děje kolem mě. Hlasitým povídáním moji pozornost upoutal stůl hned vedle mého stolu. U něj sedí místní starší občanky, lépe bych to vyjádřila slovy místní drbny, které mezi sebou vedou řeči o tom, kde je co nového, co kdo špatně udělal, prostě proberou všechny a všechno. Najednou jedna z nich stoupla, začala rozhazovat rukama a vykřikovat, že dnes všem poví podivuhodný příběh. Jak bylo v hospodě docela rušno, najednou vše ztichlo a všichni očekávali, co bude následovat. Paní začala opět šermovat rukama a vykřikovat, že to bude příběh, který jí kdysi vyprávěla její maminka, když byla malé děcko, a mamince její matka, která příběh slyšela od své matky. Lidé v hospůdce se brzy začali nudit a na starší občanku začali pokřikovat: „Nenapínej nás.“ „Začni vyprávět.“ Přidal se k nim i pan hospodský, který mi přinesl mé občerstvení: „Tak už nám to konečně pověz.“ Starší paní spokojeně přikývla. Posadila se a já jsem za požívání bramborových placek pozorně naslouchala jejímu vyprávění.

Kolem roku 1840 se potuloval po krajích, městech a vesnicích žebrák zvláštního druhu. Byl to asi stařec 80letý prostřední postavy. Na hlavě nosil velký vysoký černý klobouk, kaštanově hnědý kabát mu sahal až pod kolena, za kabátem nosil vždy zastrčenou koženou tobolku, plně vycpanou spisy. Při chůzi se vždy opíral o svoji dřevěnou, krásně vyřezanou hůl. Takto chodil vždy od stavení ke stavení a bylo mu jedno, zda zavítá k chudým či bohatým lidem. Žádné stavení v městě či dědině nikdy nevynechal. Na každé dveře zaklepal a slušně počkal, až mu někdo otevře. Lidé, kteří mu otevřeli, se místo žadonění o jídlo, pití, nocleh a pár krejčárků, jak bylo zvykem u běžných žebráků, se od něj dočkali zvláštních slok, které odříkával svým tichým stařeckým hlasem. Jednou z jeho zvláštních slok byla tato:

Přišel jsem k Vám z dobré vůle,
hled'te mne obdarovat,
skládat sobě dobré dary,
chcete-li mi něco dat.

Dostal-li něco malého snědku, k pití, nějaký ten starší oděv či pár krejčárků, anebo mu byl nabídnut nocleh, vždy slušně poděkoval těmito slovy:

Zaplat' Vám to Pán Bůh milý.
že jste mne obdarovali,
byste se někdy v nebesích
s ním všeci radovali.

A když se stalo, že ho lidé od svého stavení odháněli, ani jej ničím neobdarovali, odcházal vždy se slovy:

Zaplat' Vám to Pán Bůh milý,
že jste mi nic nedali,
byste se někdy v nebesích
s ním všeci radovali.

A tak žebrák putoval po kraji, až se dostal do naší Lhoty, kde dobří lidé bydleli a žebrákovi vždy nějaké to ubytování poskytl buď v komoře na lavici, v seníku, ve chlévě nebo na peci. Ti, kteří mu nemohli nabídnout nocleh, tak jej obdarovali džbánkem vody nebo vína, anebo džbánkem piva. I něco malého na zub se našlo, dobrá hospodyně vždy měla nějaký zbytek jídla od snídaně, oběda či večeře, záleželo na tom, v jaký čas žebrák přišel. A pokud ani nocleh a jídlo a pití nemohli lidé starci poskytnout, alespoň mu darovali nějaké peníze.

Ve Lhotě mu skoro nic nechybělo, mnoho přátel si zde našel a tak ve Lhotě nějaký čas zůstával. S místními lidmi rád povídal, a pokud byl na něco tázán, rád se pustil do řeči, ve které často používal slovo „á propos“.

Jednou v zimě se zastavil v selském stavení, kde se usadil pod kamny, od nichž měl rozhled po celé světnici, a tak viděl hospodyně, jak přede na kolovratu a při tom si povídá se svým mužem. Žebrák z rozhovoru slyšel jen útržky. Zaslechnul, jak hospodyně muži říká: „Šak to Pán Bůh spraví!“ Nato se ozval žebrák se slovy: „Polámejte tedy ten kolovrat a počkejte, až vám ho Pán Bůh spraví.“

Častěji navštěvoval ve Lhotě místního sedláka Pokludu, který byl znám v celém okolí jako největší mudrák. Kdo nějaké rady potřeboval, za Pokludou zašel, o radu požádal a vždy se mu jí od sedláka dostalo. A tak i žebrák rád se sedlákem hovořil o platech a daních. Pokud si lidé stěžovali na nějaké vládní nařízení, těšil jej, že půjde a vše spraví. Častěji spolu probírali věci náboženské a věci týkající se správy státu, které Pokluda rád posuzoval a mluvil o nich, jako by věděl o věcech budoucích, které i někdy předvídal. Místní lidé se domnívali, že všechnu svoji moudrost má sedlák od onoho žebráka.

A poněvadž se Lhotou začala nést pověst, že lidé, u nichž byl žebrák přes noc, viděli na jeho prsou pod kabátem zlatý kříž, začali jej pokládat za císaře Josefa II., který neumřel, nýbrž uniknul svým pronásledovatelům v přestrojení za žebráka.

A nyní se starší paní obrátila ve svém vyprávění na lidi v hospůdce se slovy: „Byl to tedy jen žebrák, nebo opravdu císař Josef II. Převlečený za žebráka? To si již budete muset domyslet sami.“ Těmito slovy zakončila celé své vyprávění a já jsem při odchodu z hospůdky přemýšlela, jak to tedy opravdu s žebrákem bylo a zda si své vyprávění starší paní jen nevymyslíla pro naše pobavení.

Klára Hrdová, 5. A, ZŠ Morávková 40, Vyškov.